

V nesreči združena.

Na klopi pred ponižno kmečko hišo sedita že postaren mož in postarna ženica. Smehljata se, a otožen je ta smehljaj in bolesten. Vidi se jima, da sicer vdano prenašata svojo usodo, a vendar trpita, pa tudi še upata in hrepenita. Željno dvigata glavi proti nebu, tja gor, od koder se sipljejo na nju dobrodejni solnčni žarki. Večinoma molčita in upirata oči v zlato solnce, kakor bi se hotela popeti do njega, popeti tja gor v neizmerne višave. In čudno! Nič se jima ne blešči. Kdo drugi hitro povese pogled pred bodečimi solnčnimi žarki, onadva pa gledata, gledata naravnost v gorečo solnčno oblo, a ničesar ne čutita...

Dan na dan ju vidijo ljudje tako skupaj. In kdor gre mimo njiju, si misli po tihem: »Kako sta navezana drug na drugega, kako se imata rada!« A nista bila vedno taka prijatelja...

Pred več kot tridesetimi leti se je na mali tratnici med hišami podila vesela mladina, sami otroci, ki so bili komaj začeli hoditi v šolo, ali pa tudi še niso hodili. Zdaj so podili drug drugega, zdaj se spet družili v male skupine, prijemali se za ročice in se vrteli, glasno žvrgoleč pri tem svoj »ringaraja«. Vse vprek so kričali, vse vprek se smejali, vsem so se radosti iskriale bistro oči...

A tam ob strani je stala deklica, vrstnica jim po starosti, stala sama, kakor bi bila izobčena iz njih družbe. Nepremično je stala in strmela, da se je zdelo, kakor bi nekaj razmišljala, kakor bi nečesa ne umela, kakor bi ugibala, kaj pomeni ta vedno ponavljajoči se »ringaraja«.

Nenadoma pa se je zmisilil razposajen deček: »Vzemimo še slepo Anico vmes, naj se vrti še ona z nami!« In skočil je k nji, potegnil jo burno za sabo, da se je opotekla za njim in jo uvrstil v kolo. Otroci so veselo spet zaplesali, slepa ubožica pa, ki ni vedela, kako se vse to vrši in kako bi morala prestopati, da bi bilo prav, se je že po par korakih spoteknila in telebnila na tla, vsled tega pa so padli še drugi in se prevrnili čez njo. Drugim otrokom je bilo to v veselje. Hitro so se pobrali, Anica pa je nerodno vstajala in ker je čutila, da gre smeh, ki se je razlegal, na njen račun in se je bila pri padcu tudi malo udarila, ni mogla zatreti solz, ki so se ji pojavile v očeh.

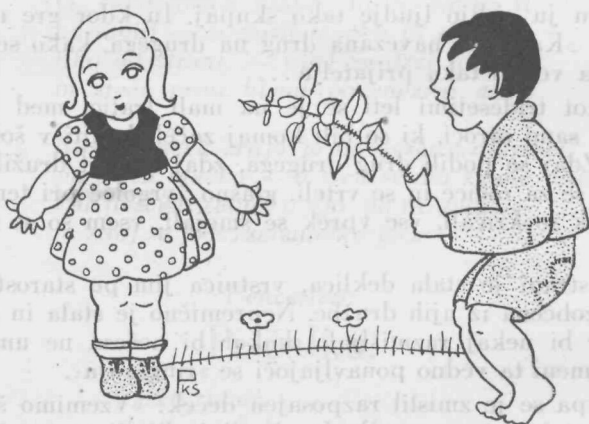
»Andrejček, ti si kriv! je obdolževala razposajenega dečka deklica, ki se ji je Anica menda smilila.

Andrejček pa si je storil ubogo malo iz tega. »Kaj pa je tako nerodna!« je odgovoril, izrinil Anico iz vrste in rajal dalje.

Od tistega dne je imel neko posebno veselje, nagajati slepi ubožici in od njega so se tega še drugi navzeli. Na razne načine so se norčevali iz slepe deklice. Včasih so jo obkolili, cukali jo zdaj tu zdaj tam in vpraševali: »Povej, Anica, kdo te je?« In sirotica je res ugibala. Smatrala je to za nekako igro in je bila zadovoljna, da se je je smela udeležiti. Saj ji je bilo sicer tako strašno dolgčas! Zgodilo pa se je včasih, da je res uganila tistega, ki jo je potegnil za rokav, za kito ali za kar že, ker po imenu je vse otroke poznala. Ob taki priliki so zagnali otroci velik krik. »O, saj vidi, saj vidi, Anica vidi!« so klicali. Anica se je pa veselo smehljala. Že same besede, da vidi, so ji dele dobro. In ko so tako vsi trdili, da vidi, se ji je trenutno zazdelo, da je res vidila in vsa je bila srečna.

Andrejček je bil pa tisti, ki ni nobene priložnosti opustil, da ne bi zagrešil kaj neprimernega. Namesto da bi se je bil samo na rahlo dotaknil kot drugi, jo je vščipnil, da je bolešno zaječala. »Andrejček, to si ti storil!« je rekla, kajti vedela je, da ni nobeden tako neusmiljen z njo kot on. Andrejček pa je zdaj še bolj kričal: »Ali nisem rekel, da vidi! Samo potuhne se včasih!«

Nekoč so ji molili otroci različne rožice in jo vpraševali: »Kakšna je ta rožica, Anica? Ali je modra ali rdeča ali rumena?« Ona pa ni vedela, kaj naj bi rekla. Ker je bila od rojstva slepa, ni imela pravega pojma o tem, kakšne so rožice. Še manj je pa vedela, kaj je modro, kaj rdeče ali rumeno. Molčala je na vsa vprašanja in hudo ji je bilo pri srcu. Andrejček pa se je hotel tudi to pot odlikovati. Stekel je k plotu, odrezal z nožkom koprivo, prijel jo s papirjem in se vrnil k Anici z njo. »Ná, Anica, rožico, ná!« ji je

prigovarjal in ji stisnil koprivo v roko, a brez papirja. Ona je zaječala od bolečine, otroci pa so se ji na glas zasmejali, najbolj seveda Andrejček, ki jo je povrh še spraševal: »Povej, kaka je ta rožica: ali bela ali rdeča ali modra?« In nikogar ni bilo, ki bi se mu bila smilila ubožica. A nekoč jo je nekaj še huje zaskalelo, kot jo je to pot kopriva. Pritavala je bila do otrok, ki so čepeli po tleh in si gradili hišice iz kamenčkov. Ker ni videla, je zadela z nožico ravno Andrejčkovo zgradbo in mu jo podrla. Andrejček jo je pa jezen krcnil preko gole noge in zakričal nanjo: »Ti slepulja ti, slepuljasta!« Za udarec bi se ne bila zmenila, a besede so jo zadele globoko v srce. Na glas je zajokala in zaklicala: »Mama, mamica, slepulja mi pravi!«

Mati, ki je stala baš pri odprtem oknu in je videla in slišala vse to, je zagrozila Andrejčku: »Le čakaj me, ti sirovež! Da se božje kazni ne bojiš! Tudi tebi se lahko še pripeti, da boš slep! Potem boš vedel, kaj se to pravi!«

Andrejčka je pretresla ta grožnja. Popustil je igro in zbežal. Pobiljšal se pa ni. Vedno je še rad dražil Anico, dasi tako neusmiljen ni bil več z njo kot prej.

Žalostno so potekali Anici dnovi že, ko je bila še otrok. Njene vrstnice in vrstniki so hodili v šolo in se učili vsega potrebnega, nji pa so v strašni enakomernosti minevali dnovi. Znala je samo to, kar jo je mati naučila. A kaj, ko se ji je dalo tako težko kaj dopovedati! Naj ji je mati še toliko pravila, da je solnce velika ognjena krogla, še tako dopovedovala, kakšna je luna, kakšne so zvezde, si Anica vendar ni mogla nič pravega misliti. Saj

nikoli ni videla ne krogle ne ognja ne svetlobe! Da ogenj peče, še huje ko kopriva, to ji je bilo znano, ker je bila prišla nekoč preblizu goreče sveče in si opekla prste. A kakšen je prav za prav ogenj, kakšen plamen, tega si ni mogla predstavljati.

Ob nedeljah je rada hodila z materjo v cerkev. Poslušala je vsa prevzeta orglanje, petje in propovedi. Ko je duhovnik čital nekoč evangelij, ki govori o tem, kako je Zveličar podelil vid ubogemu slepcu, je vsa vztrepetala v silni želji, da bi prišel Sin božji še enkrat na svet. O saj bi gotovo tudi njo ozdravil, ako bi ga prosila!...

Bila je Anica že precej odrasla, ko se je v njenem življenju vendar nekaj spremenilo. Prišlo je čisto nepričakovano! Čez poletje so prihajali v ta kraj včasih tudi tujci. Pa se je zgodilo, da se je naselila ondi za nekaj tednov neka učiteljica, ki je bila nastavljena v zavodu, kjer se revčki, ki zaradi slepote ne morejo obiskavati rednih šol, učé marsikaj koristnega in se navedejo celó čitati. Ta učiteljica se je začela zanimati za slepo Anico. In ker se je prepričala, da je bistroumna in nadarjena, ji je pripomogla do tega, da je bila brezplačno sprejeta v zavod, na katerem je poučevala. V svojih nadah se ni varala. Anica je hitro napredovala in se po par letih kot prerojena vrnila domov. Znala je marsikaj, kar je vzbujalo občudovanje njenih nekdanjih vrstnic in vrstnikov. Odslej ni svoje nesreče več tako bridko občutila. Ako ji je bilo dolgčas, je posegla po tistih čudnih listih, ki so jih ji bili dali kot darilo, otipavala črke na njih, zbirala jih v besede, ki so ji — združene v celoto — povedale premnogo zanimivega. Pri tem je imelo dekle vedno dovolj občudovalcev. Ti so jo često preprosili, da jim je tudi na glas čitala.

Tako so ji potekali meseci, potekala leta...

Andrejček je hodil med tem po svetu. Postal je bil krepek, zdrav fant. Ker je imel starejšega brata, ki je z lahkoto sam opravil domača dela in ni bilo bogastva pri hiši, je moral kmalu z doma, služiti si kruha. Sicer pa ga je itak mikalo v svet. Trditi se o njem ni moglo, da bi bil len, pač pa je imel to napako, da ni nikoli dolgo vztrajal pri enem in istem poslu. To je bilo vzrok, da se ni nobenega rokodelstva naučil. Pa tudi na enem kraju ga ni trpelo dolgo. Vedno ga je gnalo naprej. Tako je blodil po svetu sem in tja in se bolj in bolj oddaljeval od doma. Od začetka se je domačim še kaj oglasil, pisal še semtertja kako pismo, sčasoma pa je popolnoma umolknil, tako da že nihče ni več vedel, kje je in ali je sploh še živ ali pa že mrtev. Naposled so celo njegovi domači pozabili nanj, še bolj pa seveda drugi ljudje.

(Konec.)

Venceslav:

Zaklad.

*Tam daleč, tam daleč
za tretjo goró
v globokih dolinah
zakladi cvetó.*

*Moj brat je ubožec,
moj brat ni bogat,
v daljavo bi stopil
in dvignil zaklad.*

*Pa noče zaklada
in noče zlatá —
saj v kočici borni
zaklad svoj ima.*

*Saj mati ga spremlja,
ko mora med svet,
sprejema ga mati,
ko vrača se spet.*